TRAFICOM
Liikenne- ja viestintävirasto
Transport- och kommunikationsverket

Lausunto

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV@eduskunta.fi

Päiväys/Datum
26.02.2024
Dnro/Dnr
TRAFICOM/86735/03.03.01/2024

Asiantuntijalausunto liikenne- ja vietsintävaliokunnalle valtioneuvoston selvityksestä: Suomen avaintavoitteet EU-vaalikaudelle 2024-2029 (E 58/2023 vp)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta sekä Liikenne- ja viestintäviraston kyberturvallisuuskeskukselta asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston selvityksestä Suomen avaintavoitteet seuraavalle EU-vaalikaudelle 2024-2029 (E 58/2023).

Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja korostaa valtioneuvoston kannassa kuvatulla tavalla aloitteellisen, rakentavan ja ennakoivan lähestymistavan tärkeyttä Suomen tavoitteiden edistämiseksi seuraavalla EU-vaalikaudella. Ennakkovaikuttamisen tärkeys on huomioitu liikenne- ja viestintäviraston kansainvälisen vaikuttamisen strategisessa kehittämisessä. Virastolla on usein keskeinen rooli liikenne- ja viestintäministeriön tukena ja tuotamme ministeriölle muun muassa ennakkovaikuttamiseen liittyvää tietoa. Näin ollen virasto mahdollistaa omalta osaltaan liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tehokkaan ja oikea-aikaisen ennakkovaikuttamisen. Suuri osa hallinnonalamme lainsäädännöstä pohjautuu kansainväliseen ja EU-sääntelyyn ja tämän vuoksi viraston tekemä vaikuttamistyö ja sen onnistuminen on tärkeässä roolissa hallinnonalan vaikuttamistavoitteiden näkökulmasta.

Unionin sääntelyn laadulliset tekijät kuten ennakoitavuus ja joustavuus ovat seikkoja, joihin myös liikenne- ja viestintävirasto kiinnittää huomiota omalla tehtäväkentällään. Liikenne- ja viestintävirasto yhtyy E-selvityksessä esitettyihin kantoihin koskien toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatetta. Sääntelyyn liittyvää kansallista vaikutustenarviointia sekä yhteisvaikutusten kokonaisarviointia tukee viraston analyysityö, jonka kautta pystymme tuottamaan moninäkökulmaista tietoa hallinnonalan käyttöön tietopohjaisten ratkaisujen tueksi. Virasto osallistuu myös liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan vaikutustenarviointikyvyn kehittämiseen.

Virasto yhtyy valtioneuvoston kannassa esitettyihin Suomen avaintavoitteisiin sekä pääprioriteetteihin. Liikenne- ja viestintäministeriön laatimat non-paperit kuvaavat hallinnonalan tarkempia ennakkovaikuttamisen tavoitteita ja viestejä, joita myös liikenne- ja viestintävirasto edistää omassa vaikuttamistyössään. Puhtaan ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi tehtävä työ tulisi olla keskiössä myös seuraavalla EU-vaalikaudella. E-selvityksessä kuvatuin tavoin EU:n 2040 ilmastotavoitteen tason tulee johdonmukaisesti ja uskottavasti tukea EU-tason ilmastoneutraaliuden saavuttamista vuoteen 2050 mennessä. Digitaalisilla ratkaisuilla voidaan merkittävästi edistää puhdasta siirtymää. Digitaalisten

ratkaisujen ja tehokkaan datatalouden tulisi jatkossa olla yhä vahvemmin EU:n liikennepolitiikan keskiössä ja näitä työkaluja tulisi käyttää täysimääräisesti. Toimiva datatalous on edellytys liikenteen palveluiden tehokkuudelle ja kestävien vaihtoehtojen edistämiselle.

E-selvityksessä korostetaan, että EU:n digitaalinen johtajuus edellyttää investointeja erityisesti murrosteknologioihin, kuten tekoälyratkaisut, suurteho- ja kvanttilaskenta, siruteknologia sekä 6G. EU:n globaalin vaikuttavuutta tulisi parantaa erityisesti murrosteknologioiden standardointiin liittyen. Liikenne- ja viestintävirasto tekee aktiivista vaikuttamistyötä digitaalisten yhteyksien edistämisen ja langattomien viestintäverkkojen ja -palveluiden kehityksen mahdollistamiseksi. Yksi painopistealueistamme on muun muassa 6G:n teknologiamäärittelyn, taajuuksien saatavuuden ja uusien regulaatiomallien edistäminen. Virasto osallistuu niin ikään standardointityöhön ja painottaa, että standardointiin liittyvä vaikuttaminen edellyttää strategista lähestymistapaa. EU:n digitaalinen johtajuus puolestaan edellyttää jäsenvaltioiden aktiivisuutta ja keskinäistä koordinaatiota.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää tärkeänä, että kyberturvallisuutta vahvistetaan laajasti myös Euroopan unionin tasolla tulevaisuudessa. Kyberturvallisuus on keskeinen osa unionin ja Suomen kokonaisturvallisuutta ja kyberturvallisuuden merkitys on korostunut entisestään muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Kyberturvallisuuden uhkataso on pysyvästi muuttunut ja tähän vastaaminen edellyttää uusia ja tehokkaampia toimia sekä yhteistyötä koko Euroopassa. Kyberturvallisuuden vahvistaminen edellyttää myös lainsäädännön tarkastelua teknologioiden kehittyessä ja uhkaympäristön muuttuessa. On syytä varmistaa, että myös EU-tason sääntely mahdollistaa riittävän yhteistyön ja tiedonvaihdon mahdollisuudet niin rajat ylittävästi kuin kansallisesti. Liikenne- ja viestintävirasto pitää tärkeänä, että kyberturvallisuus on sisäänrakennettua digitalisaation eri kehitysvaiheissa kuin myös murrosteknologioiden kehityksessä.

Liikenne- ja viestintävirasto korostaa, että EU:n tasolla on annettu viime vuosina merkittävä määrä uusia kyberturvallisuutta koskevia lainsäädäntöehdotuksia. Esityksillä on ollut tärkeä vaikutus muun muassa kriittisen infrastruktuurin turvallisuuden ja tuotteiden sekä palveluiden kyberturvallisuuden kehittämisessä. Liikenne- ja viestintävirasto haluaa kuitenkin muistuttaa, että uusien ehdotusten laatimisen ja käsittelyn yhteydessä on ensiarvoisen tärkeää pyrkiä välttämään päällekkäisiä toimia ja toimenpiteitä. On tärkeää pitää mielessä, että uusien ehdotusten taustalla on yhteisesti tunnistettuja tarpeita ja kehityskohteita. Lisäksi on syytä huomioida, että kyberturvallisuuden edistäminen ei edellytä kaikissa tapauksissa yksinomaan velvoittavaa sääntelyä. Esimerkiksi kyberturvallisuutta koskevassa yhteistyössä on tyypillistä verkostomainen työskentelytapa, joka perustuu monesti osallistujien keskinäiseen luottamukseen ja toiminnan vapaaehtoisuuteen.

Mervi Kaikkonen

Kansainvälisten asioiden päällikkö

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Olli Lehtilä

Johtava asiantuntija, kyberturvallisuuskeskus

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 26.2.2024. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.